

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แนะแนวประจำศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพานศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive method) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. การศึกษาและรวบรวมความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนวการศึกษานอกโรงเรียน
2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างและเตรียมเครื่องมือสำหรับการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาและรวบรวมความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนวการศึกษานอกโรงเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษานอกโรงเรียน โดยศึกษาความเป็นมาของการแนะแนวการศึกษานอกโรงเรียน การจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษานอกโรงเรียน สภาพและปัญหาในการดำเนินงานแนะแนวการศึกษานอกโรงเรียน จากเอกสาร งานวิจัยและคู่มือการดำเนินงานแนะแนวการศึกษานอกโรงเรียน และค้นคว้าในส่วนที่ยังขาดจากตำรา เอกสาร และงานวิจัย ของงานแนะแนวในโรงเรียนเพิ่มเติมอีกด้วย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี 2 กลุ่ม กลุ่มแรก เป็นเจ้าหน้าที่แนะแนวประจำศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพานศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทั่วประเทศ 73 จังหวัด จังหวัดละ 1 คน จำนวนทั้งหมด 73 คน กลุ่มที่ 2 เป็นผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้น (Stratified

Random Sampling) ทั่วประเทศ แบ่งเป็น 5 ภาค จากนั้นจึงสุ่มตัวอย่างออกจากแต่ละภาคด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้ภาคละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน

การสร้างและเตรียมเครื่องมือสำหรับการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ชนิด ชนิดแรกเป็นแบบสอบถามที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แนะแนวการศึกษาออกโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการแนะแนว และการแนะแนวการศึกษาออกโรงเรียน จากหนังสือ ตำรา บทความ เอกสารคู่มือปฏิบัติงานแนะแนวการศึกษาออกโรงเรียน และงานวิจัยต่าง ๆ พบว่าบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของเจ้าหน้าที่แนะแนวการศึกษาออกโรงเรียน คือ การจัดบริการแนะแนว 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

- 1.1 งานบริการสำรวจข้อมูลตนเอง
- 1.2 งานบริการสนเทศ
- 1.3 งานบริการให้คำปรึกษา
- 1.4 งานบริการวางตัวบุคคล
- 1.5 งานบริการติดตามผล

2. นำข้อมูลที่ได้ศึกษาจากตำรา เอกสารคู่มือปฏิบัติงานแนะแนวการศึกษาออกโรงเรียนและงานวิจัยมาประมวลเป็นหลักการในการสร้างแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ทางด้านแนะแนว ผู้ที่มีความรู้ด้านงานการศึกษาออกโรงเรียน ผู้ที่รับผิดชอบงานแนะแนวการศึกษาออกโรงเรียน และผู้ที่มีประสบการณ์ในการสร้างแบบสอบถาม จำนวน 5 ท่าน (ดูรายชื่อในภาคผนวก) พิจารณาความตรงในเนื้อหา (Content Validity) และความครอบคลุมของปัญหา รวมทั้งสำนวนภาษาเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว มาปรับปรุงแก้ไข และจัดรูปแบบใหม่ ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว และสภาพทั่วไปในการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่แนะแนว จำนวน 26 ข้อ
ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (Checklist) และ
เติมข้อความ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานแนะแนว 5 บริการ จำนวน
28 ข้อ ดังนี้

-งานบริการสำรวจข้อมูลตนเอง	5 ข้อ
-งานบริการสนเทศ	8 ข้อ
-งานบริการให้คำปรึกษา	5 ข้อ
-งานบริการวางตัวบุคคล	5 ข้อ
-งานบริการติดตามผล	5 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ โดย
กำหนดคะแนนในแต่ละมาตราส่วน ดังนี้

มีปัญหามาก	เทียบเท่าคะแนน 3
มีปัญหปานกลาง	เทียบเท่าคะแนน 2
มีปัญหาน้อย	เทียบเท่าคะแนน 1
ไม่มีปัญหา	เทียบเท่าคะแนน 0

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและข้อเสนอแนะ
ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ผ่านการ
ปฏิบัติงานแนะแนวแต่ไม่เข้ากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถาม
ทั้งงานเรื่องเนื้อหาและภาษาที่ใช้สื่อความหมายในคำชี้แจง การศึกษาปัญหา ซึ่งอาจเกิดขึ้นใน
ระหว่างการเก็บข้อมูล เพื่อหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไข เมื่อนำแบบสอบถามออกไป
ใช้เก็บข้อมูลจริง และนำข้อมูลที่ได้ไปหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม
โดยวิธีคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) (ประคองกรรมสูตร , 2528)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left| 1 - \frac{\sum Si^2}{Sx^2} \right|$$

เมื่อ α คือ ความเที่ยงของแบบสอบถาม

n คือ จำนวนข้อสอบ

Si^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

Sx^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด หรือ กำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด

เมื่อคำนวณแล้ว ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .89 แสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้ มีความเที่ยงสูงเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยต่อไป

6. เมื่อปรับปรุงแก้ไขความบกพร่องด้านต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว จึงนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษาต่อไป

ชนิดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ ที่รวบรวมข้อมูลในด้านความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แนะแนวการศึกษานอกโรงเรียน ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลเรียบร้อยแล้วไปสร้างเป็นข้อคำถาม โดยถามถึงความคิดเห็นในด้าน การมองสภาพงานแนะแนวการศึกษานอกโรงเรียนในปัจจุบันและในอนาคต รวมไปถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวทางแก้ไข ปัญหางานแนะแนวการศึกษานอกโรงเรียนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ยื่นคำร้องถึงบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังกรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้ออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลไปยังศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือพร้อมแบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่และแนว
 ประจาศูนย์และแนวการศึกษาและอาชีพ 1 ชุด ไปยังศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
 73 จังหวัด รวม 73 ชุด พร้อมทั้งขอความร่วมมือให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่งแบบสอบถาม
 คืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์โดยในครั้งแรกผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเป็นจำนวน 43 ชุด
 ผู้วิจัยจึงได้ติดตามทวงถามโดยส่งจดหมายและเดินทางไปด้วยตนเอง ได้รับกลับคืนมาอีก
 9 ชุด ครั้งสุดท้ายผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปอีกครั้ง และได้รับกลับคืนมา 20 ชุด รวมระยะ
 เวลาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 50 วัน และแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน
 อย่างสมบูรณ์ ถูกต้อง รวมทั้งสิ้น 72 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.63 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวและสภาพทั่วไปในการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปของตารางประกอบการบรรยาย

2. ข้อมูลตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานและแนว 5 บริการ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปของตารางประกอบการบรรยาย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์กำหนดน้ำหนักคะแนน ของแต่ละช่วง ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.56-3.00 หมายความว่า มีปัญหามาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.56-2.55 หมายความว่า มีปัญหามากกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.56-1.55 หมายความว่า มีปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0-0.55 หมายความว่า ไม่มีปัญหา

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และแนว
 ช่วยและหญิงโดยวิธีการทดสอบค่าที (T-test) นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และแนว

ตามตัวแปรด้านอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานแนะแนว และประสบการณ์
ในตำรารับการอบรม ด้านงานแนะแนว โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-
way Analysis of Variance) หากพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญก็จะทดสอบ
ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของสตีวเคนท์-นิวแมน-คูลส์ (Student-Newman-Keuls) นำ
เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบการบรรยาย

5. ข้อมูลที่เป็นปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาในการ
ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แนะแนวการศึกษานอกโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำเสนอ
เป็นข้อ ๆ แล้วนำเสนอโดยการบรรยาย

6. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ทั้งหมดนำมาวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำเสนอ
โดยการบรรยาย

การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการทางสถิติดังกล่าว ผู้วิจัยได้หาค่าสถิติและทำการ
ทดสอบทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package of the
Social Sciences) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย